

CONTRIBUCIÓ AL CONEIXEMENT DE LA FAUNA MALACOLÒGICA DEL MASSÍS DEL MONTSENY, (PROV. DE BARCELONA I GIRONA)

M. BECH & G. FERNÁNDEZ

Bech, M. & Fernández, G., (1984). Contribució al coneixement de la fauna malacològica del Massís del Montseny. *Misc. Zool.*, 8: 51-62.

Contribution to the knowledge of the malacological fauna of the Montseny Massif (Prov. of Barcelona and Gerona). A systematic inventory of the malacofauna of the Montseny has been carried out, adding to the authors data other already published. The taxonomy is updated, and the faunistic composition of Montseny, based on the zoogeographic origin of its species, is studied.

(Rebut: 7-XII-83)

Miquel Bech, c/ Còrsega 404, 08037 Barcelona, Espanya.— Guillem Fernández, c/ Concòrdia 12, 08004 Barcelona, Espanya.

INTRODUCCIÓ

Des del punt de vista malacològic, el Montseny no ha estat estudiat amb profunditat. Sols es coneixen unes quantes localitzacions portades a terme, a les darreries del segle passat i a principis d'aquest, pels especialistes: Aguilar-Amat, Bofill, Fagot, HAAS (1929), Maluquer, Novellas, Perez Acosta, Rosals, Salvaña, Sagarra, San Miguel, Serradell i Zulueta. A l'època contemporània el nostre malaguanyat ALTIMIRA (1965) també ha contribuït amb alguna nova dada.

ZONA D'ESTUDI

En el massís del Montseny es troben els cims que assoleixen una major altitud de la Cordillera Prelitoral Catalana.

Aquest massís de cims enlairats es caracteritza perquè les seves parts altes són suaus, contrastant amb l'abrupte de les seves vessants, estant envoltat de serres de menys alçària i en llur base de zones de planúries que per dependre directament d'aquestes muntanyes més altes queden dins de la regió del Montseny.

Els límits de la regió del Montseny, en

línies generals, són la Riera d'Arbúcies, la Vall mitjana del riu Tordera, Vilamajor, Samalús, la Garriga, Riera de Picamena, riu Congost, riera Major i riu Gurri.

El massís del Montseny geològicament té l'origen en el paleozoic antic, havent sofert durant el transcurs del temps multitud de transformacions geològiques.

Els rius que flueixen pel Montseny són de tipus mediterrà, de curt recorregut, característics de la Cordillera Prelitoral per tenir un cabdal regular a les parts altes i mitges e intermitent a les baixes.

La pluviositat del Montseny es caracteritza per grans diferències existents entre uns punts i altres del massís, mentre que les nevades són prou importants als cims.

Com a resultat del relleu accidentat i de la variabilitat climàtica, així com de l'activitat humana a través del temps, la vegetació del Montseny és molt diversificada, establint-se una mena d'estatges o pisos en funció de l'altitud. Majorment aquesta es distribueix d'acord amb la disimetria orogràfica que afecta també al clima regnant en l'esmentada regió. És obvi, per tant, que aquesta disimetria influeixi en la distribució de la fauna malacològica que viu en la regió del Montseny.

La bona pluviositat de la regió afavoreix l'assentament d'una rica vegetació. En general predomina la flora de domini europeu-atlàntic i la de tipus mediterrani, assentada a les zones baixes donada la seva gran proximitat mediterrània. La vegetació arbustiva i herbàcia és molt abundant, agrupant-se aquesta en fitocomunitats en diferents estades de vegetació (BOLÒS, 1983).

El massís del Montseny es troba situat dins de les coordenades U.T.M. 31TDG4512, 31TDG4523, 31TDG4534, 31TDG5612, 31TDG5623, 31TDG5634, i penetrant a més, a les quadrícules: 31TDG3423, 31TDG3434, 31TDG6712, 31TDG6723 i 31TDG6734.

Las principals localitats a on s'ha portat a terme la captura de material han estat: Turó de l'Home (1.707 m), Les Agudes (1.703 m), El Matagalls (1.695 m), Santa Fe (1.110 m), Sant Marçal (1.100 m), Tagamanent (1.055 m), El Brull (843 m), Viladrau (820 m), Espinelves (752 m), Seva (663 m), Fogars del Montclús (621 m), Riells del Montseny (550 m), Montseny (522 m), Aiguafreda (404 m), Campins (340 m), Tagamanent (part baixa, 315 m), Figueró (310 m), Arbúcies (290 m), La Garriga (253 m), Sta. Ma de Palautordera (208 m), Gualba (200 m), Sant Celoni (152 m), i La Batllòria (95 m).

INVENTARI DE LES ESPÈCIES

El número total d'espècies recolectades al Massís del Montseny ha estat de 81, de les quals 67 pertanyen a la fauna terrestre i 14 a la d'aigua dolça. La seva sistemàtica ha sigut recentment revisada per BECH (1983). A continuació es fa una revisió d'aquestes espècies, amb les sinonímies i les cites dels autors. També s'hi inclouen altres cites publicades amb anterioritat, així com la seva distribució.

Cl. BIVALVIA

F. Unionidae

Subf. Anodontinae

Anodonta (Anodonta) cygnea (Linnè, 1758)

Distribució. Paleàrtica

Citada per BOFILL et al. (1921) en el riu Tordera.

Subf. Unioninae

Unio mancus Lamarck, 1819

Sin.: *Unio turtoni aleroni* (Companyo in Massot)

Distribució. Europea-Mediterrània

Citada per BOFILL et al. (1921) del riu Tordera.

F. Sphaeridae

Sphaerium (Sphaerium) corneum (Linnè, 1758)

Distribució. Paleàrtica.

Citada per BOFILL et al. (1921) de la Garriga.

Sphaerium (Musculium) lacustre (Müller, 1774)

Distribució. Paleàrtica.

Citada per BOFILL et al. (1921) a Sant Pere de Vilamajor.

Pisidium (Cyclodina) casertanum (Poli, 1791)

Distribució. Paleàrtica.

Recollida a un regueró a la font de la Serra a Seva (23-X-82). 8 exemplars.

Citada per BOFILL et al. (1921) d'Arbúcies.

Pisidium (Cyclodina) personatum (Malm, 1855)

Distribució. Europea.

Recollida pel voltant de Viladrau (30-III-80) a un regueró proper a la riera Major, i prop de l'Hostal La Barita, 5 ex.; també a un altre regueró prop de la carretera d'Arbúcies (20-IV-80), 7 exemplars.

Citada per BOFILL et al. (1921) d'Arbúcies.

Cl. GASTROPODA

Subcl. Prosobranchia

F. Pomatiasidae

Pomatias elegans (Müller, 1774)

Distribució. Mediterrània.

Recollida sota pedres pel voltant de la font de la Serra a Seva (25-V-80), 6 ex.; Aiguafreda (26-V-80), 7 ex.; pels voltants del Santuari del Puig, a Sant Celoni (28-VIII-82), 8 exemplars.

Citada per BOFILL et al. (1921) de La Garriga.

Subf. Littoridininae

Potamopyrgus jenkinsi (Smith, 1889)

De Palautordera al poble del Montseny, casa Francesc Jubany (29-VI-76), 19 ex.; a l'estany de Sta. Fe (X-82), 4 ex. (A. Bachs, leg.).

F. Bythinellidae

Bythinella persuturata (Bofill, 1921)

Distribució. Endèmica Catalana.

Recollida a un regueró contigu a la riera Major, prop de l'Hostal La Barita (12-IV-80), i a la font La Deliciosa a Viladrau (20-IV-80), 24 ex.; a la font de Ntra. Sra. de Montserrat a Campins (24-VII-82), 7 ex.; Riells del Montseny (12-III-83), 32 ex.; vall de Sta. Fe, entre els dos embassaments (15-IV-83), 11 ex. sota pedres (Altaba, leg.); Fogars de Montclús (16-IV-83), 5 ex.; font del Pont (24-IV-83) i font del Ferro (4-IX-83) a Gualba, amb 6 i 43 ex. respectivament.

Citada per BOFILL et al. (1921) al poble del Montseny; font de l'Enrabiada a La Garriga; font del riu Tordera a Sant Marçal, i a la font del Gorc Negre sota Sant Segimón.

Subcl. Pulmonata

F. Ellobiidae

Carychium minimum Müller, 1774

Distribució. Europea.

Recollida a un regueró contigu a la riera Major prop de l'Hostal La Barita, no molt lluny de Viladrau (30-III-80, 12-IV-80), 8 exemplars.

Citada per BOFILL et al. (1921) de la Garriga i del poble del Montseny.

F. Physidae

Physa acuta Draparnaud, 1805

Distribució. Holàrtica.

Recollida a la font de Calvo Sotelo a Sant Celoni (9-X-82), 10 ex., i al riu Tordera a llur pas pel Montseny (VII-82), 7 ex. (A. Bachs, leg.).

Citada per BOFILL et al. (1921) a Gualba.

F. Lymnaeidae

Galba truncatula (Müller, 1774)

Distribució. Holàrtica.

Recollida a les afores de Viladrau (30-III-80) a un regueró contigu a la carretera que va a Arbúcies, 12 ex.; Riells del Montseny (9-IV-83) a un regueró que va a parar a la riera de Can Marlet, 7 ex.; Tagamanent, en una bassa al costat de l'ermita (10-IV-83) (Altaba, leg.), 10 ex.; Fogars de Montclús (16-V-83), 6 ex.; Maribaus a St. Celoni (23-V-83), 2 ex. en creixement, i font del Pont a Gualba (24-V-83), 1 ex., i un altre en creixement.

Citada per BOFILL et al. (1921) de La Garriga; font del Briansó a Santa Fe del Montseny; Sant Pere de Vilamajor, i al poble del Montseny.

Galba palustris (Müller, 1774)

Distribució. Paleàrtica.

Citada per BOFILL et al. (1921) a Gualba.

Radix peregra (Müller, 1774)

Distribució. Paleàrtica.

Recollits 11 ex. a l'estany de Santa Fe (V-82) (A. Bachs, leg.).

HAAS (1929) l'assenyalà del nord de Ca-

talunya, mentre que BECH i FERNÁNDEZ (1980) la citen de la província de Tarragona.

Considerem doncs que es tracta de la primera cita per la província de Barcelona.

Radix peregra ovata (Draparnaud, 1805)

Distribució. Paleàrtica.

Trobada a Aiguafreda (estius del 73 al 80), 24 ex. (J. Mª Viader, *leg.*); a un regueró prop de la riera d'Arbúcies (22-III-80), 6 ex.; voltants de Viladrau (30-III-80), 5 ex.; font de la Serra a Seva (25-V-80), 4 ex.; i en el poble de Joanet prop d'Arbúcies (VI-82), 6 ex. (A. Bachs, *leg.*).

Citada per BOFILL et al. (1921) a Gualba i Sant Pere de Vilamajor.

F. Ancyliidae

Ancylus fluviatilis (Müller, 1774)

Distribució. Europea.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 25 ex. (J. Mª Viader, *leg.*); a la font de Sant Marçal (28-IV-80), 3 ex.; font de Calvo Sotelo a Sant Celoni (9-X-82), 7 ex.; Riells del Montseny (12-III-83), 6 ex.; Tagamanent (10-IV-83), a un regueró al sud del Figaró afluent del riu Congost (J. Cadevall-C.R. Altaba, *legs.*), sense esmentar el nombre d'exemplars capturats; Fogars de Montclús (16-IV-83), 7 ex., i a la font del Pont a Gualba (24-IV-83), 5 exemplars.

Citada per BOFILL et al. (1921) de La Garriga i de Sta. Fe del Montseny.

F. Succineidae

Succinea (Succinea) putris (Linnè, 1758)

Distribució. Europea.

Recollida a un rierol afluent de la riera Major, i passat el baixador de Viladrau (17-VI-76), 2 exemplars.

Citada per BOFILL et al. (1921) del poble del Montseny.

Oxyloma sarsii (Esmark, 1886)

Sin.: *Succinea elegans* (Risso)

Distribució. Europea Centre-Meridional.

Riera de Pertegàs a Sant Celoni (9-X-82),

7 ex. damunt de plantes.

F. Cochlicopidae

Cochlicopa lubrica (Müller, 1774)

Distribució. Holàrtica.

Als voltants del Mas Vidal prop de la riera Major (31-V-80), 8 ex. sota un arbre en lloc molt humit.

Citada per BOFILL et al. (1921) del poble del Montseny.

Hypnophila boissyi (Dupuy, 1850)

Sin.: *Gomphroa boissii* (Dupuy)

Distribució. Pirenaica.

Tagamanent (10-IV-82), 2 ex. sota pedres i molsa, entre alzines i prop del riu (Altaba, *leg.*); Riells del Montseny (15-V-83), 1 exemplar.

F. Pyramidulidae

Pyramidula rupestris (Draparnaud, 1801)

Distribució. Circummediterrània.

Col·lectada a Aiguafreda (estius del 73 al 80), 3 ex. (J.Mª Viader, *leg.*).

F. Vertiginidae

Subf. Truncatellininae

Truncatellina cylindrica (Férussac, 1807)

Distribució. Europea.

Recollida en El Tagamanent (6-III-82), 2 exemplars.

Truncatellina callicratis (Scacchi, 1833)

Sin.: *Truncatellina rivieriana* (Benson)

Distribució. Mediterrània.

Aquesta espècie s'ha recollit quasi bé sempre sota pedres, i a les següents localitats: a les afores de Viladrau (12-IV-80), 1 ex.; Tagamanent (març del 82 i febrer del 83), 7 ex.; Aiguafreda (30-IV-83), 1 ex.; Ntra. Sra. del Puig a Sant Celoni (4-VI-83), 6 exemplars.

Citada per BOFILL et al. (1921) a Gualba.

Subf. Vertigininae

Vertigo (Vertigo) pygmaea (Draparnaud, 1801)

Distribució. Europea.

Citada per BOFILL et al. (1921) de Gualba.

Vertigo (Vertigo) antivertigo (Draparnaud, 1801)

Distribució. Europea.

Citada per BOFILL et al. (1921) del poble del Montseny.

F. Chondrinidae

Granopupa granum (Draparnaud, 1801)

Distribució. Mediterrània.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 22 ex. (J.Mª Viader, *leg.*); al sud-est de Breda (21-I-79), 1 ex. (Altaba, *leg.*) en un bosquet d'alzines i roures; Maribaus a Sant Celoni (23-IV-83), 2 ex. i tres en creixement; ermita Ntra. Sra. del Puig a Sant Celoni (4-VI-83), 8 exemplars.

Granaria braunii (Rossmässler, 1842)

Distribució. Pirenaica.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 3 ex. (J.Mª Viader, *leg.*).

Abida cylindrica (Michaud, 1829)

Distribució. Pirenaica.

Aiguafreda (26-V-80), 7 ex. damunt de roques calcàries.

Abida polyodon (Draparnaud, 1801)

Distribució. Mediterrània.

A les afores d'Aiguafreda (26-V-80), 4 ex.; font de la Serra a Seva (26-V-80), 2 exemplars.

Citada per BOFILL et al. (1921), d'Arbúcies i Gualba.

Chondrina tenuimarginata (Des Moulins, 1835)

Distribució. Pirenaica.

El Brull (29-VI-76), 18 ex. damunt de roques calcàries; font dels Enamorats (8-IV-78), 24 ex. també damunt de roques calcàries.

Espècie molt abundant a la zona.

Citada per BOFILL et al. (1921), d'Arbúcies.

F. Pupillidae

Pupilla (Pupilla) muscorum (Linnè, 1758)

Distribució. Holàrtica.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 1 ex. (J.Mª Viader, *leg.*).

Citada per BOFILL et al. (1921), del Tagamanent.

Lauria (Lauria) cylindracea (Da Costa, 1778)

Distribució. Europeo-Central.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 2 ex. (J.Mª Viader, *leg.*).

F. Valloniidae

Vallonia pulchella (Müller, 1774)

Distribució. Pirenaica.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 1 ex. (J.Mª Viader, *leg.*); St. Esteve de Palautordera (8-VIII-83), 3 ex.; Fogars de Montclús (11-IX-83), 2 exemplars.

Citada per BOFILL et al. (1921), del Tagamanent i Gualba.

Vallonia costata (Müller, 1774)

Distribució. Circumboreal.

Recollida sota pedres en un prat, pels voltants del Tagament (16-X-82), 7 ex.; Aiguafreda (30-IV-83), 2 exemplars.

Vallonia enniensis (Gredler, 1856)

Distribució. Europeu-Oriental.

Voltants d'Aiguafreda, 2 ex. (estius del 73 al 80) (J.Mª Viader, *leg.*).

Subf. Acanthinulinae

Acanthinula aculeata (Müller, 1774)

Distribució. Europea.

Prop del camp de futbol de Viladrau (31-V-80), 2 ex. sota pedres.

F. Enidae

Jaminia (Jaminia) quadridens (Müller, 1774)
Distribució. Mediterrània.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 25 ex. (J.Mª Viader, *leg.*); al sud-est de Breda (21-I-79), 19 ex. (Altaba, *leg.*); sota pedres al peu d'un muntitjol en el terme de Sant Celoni (20-XI-82), 7 ex., i a Samalús (29-V-83), 3 exemplars.

Citada per BOFILL et al. (1921) a Gualba.

F. Endodontidae

Punctum (Punctum) pygmaeum (Draparnaud, 1801)
Distribució. Paleàrtica.

Pels voltants del Mas Vidal prop de la riera Major (31-V-80), 1 ex., i en el Tagamanent (6-III-82), 2 exemplars.

Toltecia pusilla (Lowe, 1831)

Sin.: *Pleuropunctum micropleuros* (Paget)
Distribució. Europeu-Meridional.

Recollida sota pedres en un petit prat al Tagamanent (16-X-82), 10 ex.; Sant Esteve de Palautordera (28-V-83), 1 ex. en creixement; pels voltants de Sant Celoni (4-IX-83), 4 exemplars.

Discus (Discus) rotundatus (Müller, 1774)
Distribució. Europeu Centre-Occidental.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 12 ex. (J.Mª Viader, *leg.*); font dels Enamorats d'Aiguafreda (12-IV-80), 1 ex. observat sota pedres; riera de Can Marlet a Riells del Montseny (9-IV-83), 5 ex. sota troncs; Fogars de Montclús (16-IV-83), 2 ex.; font del Pont a Gualba (24-IV-83), 7 exemplars.

Citada per BOFILL et al. (1921) de La Garriga.

F. Arionidae

Arion (Arion) ater (Linnè, 1758)
Distribució. Europea.

Viladrau (12-IV-80) prop de la carretera d'Arbúcies, sota papers i en lloc molt humit ha estat observada; Riells del Montseny

(9-IV-82) sota troncs 1 exemplar.

Arion (Arion) rufus (Linnè, 1758)
Distribució. Europea.

Recollits 3 ex. dintre d'una caseta d'aigües en el camí de la font del Ferro, en el terme de Viladrau (11-V-80); prop del Mas Vidal (31-V-80), 1 exemplar de color marró.

Citada per BOFILL et al. (1921), a Gualba.

F. Vitrinidae

Phenacolimax (Phenacolimax) major (Férussac, 1807)
Distribució. Europeu-Occidental.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 1 ex. J.Mª Viader, *leg.*); voltants de La Sanitat a Viladrau (31-V-80), 5 exemplars sota pedres.

F. Zonitidae

Vitrea (Crystallus) crystallina (Müller, 1774)
Distribució. Europea.

Voltants de Can Vidal a Viladrau (31-V-80), 1 exemplar.

Vitrea (Subrimatus) narbonensis (Clessin, 1877)

Aiguafreda (9-VII-78), 2 exemplars sota pedres.

Aegopinella nitens (Michaud, 1831)

Distribució. Europea Septentrional-Central-Meridional.

Voltants del Mas Vidal prop de la riera Major (30-III-80), 1 ex. juntament amb *Clausilia bidentata penchinati*; cova de Can Plans a La Garriga (24-I-82), 2 ex. (J. Comas, *leg.*); Riells del Montseny (15-V-83), 1 ex.

Aegopinella nitidula (Draparnaud, 1805)
Distribució. Europea Centre-Occidental.

Riells del Montseny (12-III-83), 3 ex.

Citada per BOFILL et al. (1921), a Gualba.

Oxychilus (Oxychilus) cellarius (Müller, 1774)

Distribució. Europea.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 8 ex. (J.Mª Viader, *leg.*).

Oxychilus (Oxychilus) draparnaudi (Beck, 1837)

Distribució. Europea-Mediterrània.

Recollida a la riera de Pertegàs a Sant Celoni (24-VII-82), 2 ex.; Fogars de Montclús (16-IV-83), 8 ex.; Maribaus a Sant Celoni (23-IV-83), 1 ex. en creixement; Gualba (4-IX-83), 1 exemplar.

Oxychilus (Morlina) glaber harlei (Fagot, 1884)

Distribució. Endèmica Catalana.

Aquesta espècie s'ha recollit a les següents localitats: Aiguafreda (estius del 73 al 80), 3 ex. (J.Mª Viader, leg.); voltants de la font de la Serra a Seva (25-V-80), 4 ex.; en el riu Tordera a Sant Celoni (24-VII-82), 4 ex.; riera de Can Marlet a Riells del Montseny (9-IV-83), 3 ex.; Fogars de Montclús (16-IV-83), 1 ex. en creixement; Sant Esteve de Palautordera (8-V-83), 2 ex.; poble del Montseny (VII-83), 1 ex. (A. Bachs, leg.); Gualba (4-IX-83), 1 ex. en creixement.

Subf. Gastrodontinae

Zonitoides (Zonitoides) nitidus (Müller, 1774)

Distribució. Holàrtica.

Recollida a un regueró contigu a la riera Major prop de l'Hostal La Barita (12-IV-80), 11 exemplars.

F. Limacidae

Deroceras (Agriolimax) agreste (Linnè, 1758)

Distribució. Europeu-Septentrional.

Voltants de Viladrau (20-IV-80), 1 ex.; prop del Mas Vidal (31-V-80), 1 exemplar.

Citada per BOFILL et al. (1921), a Gualba.

Deroceras (Deroceras) altimirai Altena, 1969

Citada per ALTENA (1969) de Sant Celoni i Sta. Fe del Montseny.

F. Euconulidae

Euconolus (Euconolus) fulvus (Müller, 1774)

Distribució. Europea.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 11 ex. (J.Mª Viader, leg.).

Citada per BOFILL et al. (1921), a Gualba.

F. Ferussaciidae

Ferussacia follicula (Gmelin, 1790)

Distribució. Mediterrània.

Samalús (29-V-83), 12 ex. recollits desso-ta pedres.

Citada per BOFILL et al. (1921), a Gualba.

F. Subulinidae

Rumina decollata (Linnè, 1758)

Distribució. Mediterrània.

Recollida a les següents localitats: Aiguafreda (estius del 73 al 80), 10 ex. (J.Mª Viader, leg.); La Garriga (26-V-80), 7 ex.; Riells del Montseny (13-III-82), 2 ex.; voltants de Campins (25-IV-82), 2 ex.; voltants de l'ermita del Puig de Sant Celoni (28-VIII-82), 4 ex.; font de la Serra a Seva (23-X-82), 3 ex.; Maribaus a Sant Celoni (23-V-83), 4 ex.; Samalús (29-V-83) aquesta espècie ha estat observada.

Citada per BOFILL et al. (1921), a Gualba.

F. Clausiliidae

Subf. Clausiliinae

Macrogastra (Pseudovestia) rolphii (Turton, 1826)

Sin.: *Iphigena rolphii* (Turton)

Distribució. Europea Occidental-Regió Pirenaica.

Recollida entremig de roques prop de la font de Sant Marçal (28-IV-80), 3 ex.; prop de la riera de Can Marlet a Riells del Montseny (9-IV-83), 8 ex.; a la font del Pont a Gualba (4-IX-83), 12 exemplars.

ALTIMIRA (1965) la va citar per primera vegada per a la regió del Montseny de la vall de Santa Fe, prop del llac Superior.

Clausilia (Clausilia) abietina Dupuy, 1850
Distribució. Pirenaica.

Citada per BOFILL et al. (1921), a Gualba.

Clausilia (Clausilia) bidentata pyrenaica (Charpentier, 1852)

Distribució. Pirenaica.

Recollida a la font de la Mancomunitat a Viladrau (18-VI-78), 8 ex.; Aiguafreda (estius del 73 al 80), 30 ex. (J.Mª Viader, *leg.*); voltants de Viladrau (31-V-80), 7 ex. damunt de roques.

Clausilia (Clausilia) bidentata penchinati (Bourguignat, 1876)

Distribució. Endèmica Catalana.

Recollida a les següents localitats: prop del Mas Vidal (31-V-80), 11 ex. al peu d'un gran mur; en el riu Tordera a Sant Celoni (24-VII-82) al peu de plàtans (*Platanus orientalis*), 5 ex.; Riells del Montseny (12-III-83 i 15-V-83), 6 ex.; Fogars de Montclús (11-IX-83), 1 ex.; font del Pont a Gualba (24-IV-83 i 4-IX-83), 9 exemplars.

F. Testacellidae

Testacella (Testacella) haliotidea Draparnaud, 1801

Distribució. Europeu-Occidental.

Aiguafreda (14-VI-80), 1 ex.; Tagamanent (10-IV-83) (Altaba, *leg.*), 2 ex. sota pedres i molsa, prop del cim entre ginebrons.

Citada per BOFILL et al. (1921), a Gualba.

F. Helicidae

Subf. Cochlicellinae

Cochlicella barbara (Linnè, 1758)

Distribució. Circummediterrània.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 13 ex. (J.Mª Viader, *leg.*); als voltants de Viladrau (30-III-80), 1 ex.; Tagamanent (16-X-82), 8 exemplars.

Cochlicella acuta (Müller, 1774)

Distribució. Atlàntic-Mediterrània.

Recollida a Viladrau prop de l'Hostal

Bofill en un petit prat sota pedres (12-IV-80), 3 exemplars.

Citada per BOFILL et al. (1921) de La Garriga i Gualba.

Subf. Monachinae

Monacha (Monacha) carthusiana (Müller, 1774)

Distribució. Europea.

Recollida al sud-est de Breda (21-I-79), 7 ex. (Altaba, *leg.*); voltants de Viladrau (30-III-80), 1 ex.; Aiguafreda (14-VI-80), 1 ex. damunt d'herbes; font de la Serra a Seva (23-X-82), 2 ex.; Tagamanent (10-IV-83) sense esmentar el nombre d'exemplars capturats (Altaba, *leg.*).

Citada per BOFILL et al. (1921) de La Garriga.

Subf. Helicellinae

Cernuella (Xeromagna) arigonis (Rossmässler, 1854)

Distribució. Atlàntic-Mediterrània.

Recollida al sud-est de Breda (21-I-79) sense esmentar el nombre d'exemplars capturats (Altaba, *leg.*); Aiguafreda (estius del 73 al 80), 10 ex. (J.Mª Viader, *leg.*); voltants de Viladrau (30-III-80), 7 ex.; El Brull (27-VII-80), 5 ex.; riera de Pertegàs a Sant Celoni (24-VII-82), 2 ex.; Samalús (29-V-83) observada en aquesta localitat.

Citada per BOFILL et al. (1921) de La Garriga i Gualba.

Cernuella (Cernuella) virgata (Da Costa, 1778)

Distribució. Europea-Regió Mediterrània.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 50 ex. (J.Mª Viader, *leg.*); voltants de Viladrau (4-IX-82), 7 ex.; voltants de l'ermita del Puig a Sant Celoni (9-X-82), 4 ex.; Tagamanent (6-III-82), 5 ex.; Maribaus a Sant Celoni (23-IV-83), 2 ex.; font del Pont a Gualba (24-IV-83), 5 ex.; St. Esteve de Palautordera (8-V-83); Samalús (29-V-83) ha estat observada en aquesta localitat.

Citada per BOFILL et al. (1921) de La Garriga i a Santa Fe del Montseny.

Helicella (Xerotricha) conspurcata (Draparnaud, 1801)

Sin.: *Helix stolismena* Bourguignat; *Helix vestita* Rambur.

Distribució. Mediterrània.

Prop del camp de futbol de Viladrau (21-III-81), 1 ex. recollit sota pedres.

Citada per BOFILL et al. (1921) de La Garriga i Tagamanent.

Trochoidea (Trochoidea) trochoides (Poiret, 1789)

Distribució. Circummediterrània.

Citada per BOFILL et al. (1921) de La Garriga.

Trochoidea (Trochoidea) elegans (Draparnaud, 1801)

Distribució. Mediterrània.

Recollits diversos exemplars adherits a les herbes al Tagamanent (7-III-82), i també als voltants del Santuari del Puig de Sant Celoni (28-VIII-82).

Espècie bastant abundant en aquestes localitats.

Xeroplexa (Xeroplexa) barcinensis (Bourguignat, 1868)

Distribució. Endèmica Catalana.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 2 ex. (J.Mª Viader, leg.).

Citada per BOFILL et al. (1921) de Palautordera i Espinelves.

Xeroplexa (Xeroplexa) monistrolensis (Fagot, 1884)

Distribució. Endèmica Catalana.

Samalús (29-V-83), 2 ex. un d'ells trencat i l'altre en creixement; Sant Celoni (4-IX-83), 1 ex.; Aiguafreda (estius del 73 al 80), 30 ex. (J.Mª Viader, leg.).

Subf. Hygromiinae

Trichia (Montserratina) martorelli (Bourguignat, 1870)

Distribució. Endèmica Catalana.

A les afores de Viladrau (31-V-80), 1 exemplar.

Citada per BOFILL et al. (1921) de Sant Esteve de Palautordera, Tagamanent i Sant Pere de Vilamajor.

Eumphalia (Euomphalia) strigella (Draparnaud, 1801)

Distribució. Europeu-Central.

Recollida a les següents localitats: Riera Major prop de l'Hostal La Barita (30-III-80), 4 ex.; Viladrau (12-IV-80), voltants del poble sota grans pedres, i en llocs humits en molta vegetació, 8 ex.; font dels Enamorats en el terme d'Aiguafreda (26-V-80), 4 ex.; riera de Pertegàs a Sant Celoni (24-VII-82), 1 ex.; Riells del Montseny (12-III-83), 2 ex.; font del Pont a Gualba (4-IX-83), 10 exemplars.

Citada per BOFILL et al. (1921) de La Garriga i Arbúcies.

Subf. Ariantinae

Helicigona lapicida andorrica (Bourguignat, 1876)

Distribució. Pirenaica.

Els voltants de Viladrau (12-IV-80) damunt de murs i roques, 4 ex.; voltants d'Aiguafreda (26-V-80) en aquesta localitat l'esmentada espècie és molt abundant; Campins (25-IV-82), 1 ex.; Santa Fe del Montseny (29-VIII-82), 2 ex.; Riells del Montseny (12-III-83), 3 ex.; Fogars de Montclús (16-IV-83), 1 exemplar.

Citada per BOFILL et al. (1921), de La Garriga, Arbúcies, Gualba, entre aquesta última localitat i Santa Fe, i Sant Segimón del Montseny.

Subf. Helicinae

Theba pisana (Müller, 1774)

Distribució. Atlàntic-Mediterrània.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 11 ex. (J.Mª Viader, leg.); riera de Pertegàs a Sant Celoni (25-VII-82), 8 exemplars.

Espècie bastant abundant en aquesta localitat.

Eobania vermiculata (Müller, 1774)

Distribució. Circummediterrània.

Aiguafreda (estius del 73 al 80), 8 ex. (J.Mª Viader, leg.); pels voltants de La Garriga (26-V-80), 1 ex.; Campins (25-IV-82), 2 ex.; riera de Pertegàs a Sant Celoni (24-VII-

82), 1 ex.; Tagamanent (16-X-82) i Samalús (29-V-83) aquesta espècie ha estat observada; voltants de Viladrau (10-VI-83), 2 ex.

Citada per BOFILL et al. (1921), a Gualba i Santa Fe del Montseny.

Iberus alonensis (Fèrussac, 1821)

Sin.: *Iberus (Marmoratus) alvaradoi* (G.S. Nicolás).

Referent a l'exemplar trobat a Gualba d'aquesta espècie, BOFILL et al. (1921), manifesten que no ha de considerar-se com autòctona de la regió, ja que és un mol·lusc que s'importa per a l'alimentació. Per la nostra part, sols ens cal manifestar que l'esmentada espècie es troba confinada a les muntanyes al sud de la província de Tarragona.

Pseudotachea splendida (Draparnaud, 1801)
Distribució. Circummediterrània.

Recollida a les afores de Viladrau (12-IV-80) prop de la carretera d'Arbúcies, 12 ex. damunt d'herbes i murs; molt abundant als voltants d'Aiguafreda (26-V-80); Santuari del Puig a Sant Celoni (28-VIII-82) i en el Tagamanent (16-X-82).

Citada per BOFILL et al. (1921), a La Garriga i Gualba.

Otala (Otala) punctata (Müller, 1774)

Recollida al sud-est de Breda (21-I-79), 1 ex. (Altaba, *leg.*); Aiguafreda (estius del 73 al 80), 6 ex. (J.Mª Viader, *leg.*); voltants del Tagamanent (16-X-82), 2 ex.; voltants de Sant Celoni (21-XI-82), 3 ex.; a Samalús (29-V-83) aquesta espècie ha estat solament observada.

Citada per BOFILL et al. (1921), a Gualba.

Cepaea (Cepaea) nemoralis (Linnè, 1758)

Distribució. Europea Centre-Meridional.

Aquesta espècie ha estat recollida o bé observada a les localitats següents: Viladrau (12-IV-80), 2 ex.; Espinelves (28-IV-80), observada; font de la Serra a Seva (25-V-80) observada; Riells del Montseny (13-III-82), 2 ex.; Sant Celoni, contigu al riu Tordera (28-VIII-82), 3 ex.; Santa Fe del Montseny (29-VIII-82), 5 ex.; Riells del Montseny a la riera de Can Marlet (9-IV-83), 3 ex. damunt

d'herbes i murs; Tagamanent (10-IV-83) observada; Fogars de Montclús (16-V-83), 1 ex.; Sant Celoni a Maribaus (23-V-83) observada, font del Pont a Gualba (24-V-83), 6 ex.; voltants d'Aiguafreda (30-V-83) observada; poble del Montseny (VII-83), 2 ex. (A. Bachs, *leg.*).

Citada per BOFILL et al. (1921), de La Garriga i Palautordera.

Helix (Cornu) aspersa Müller, 1774

Distribució. Europea-Regió Mediterrània.

Aquesta espècie així com l'anterior ha estat observada o bé recollida a les següents localitats: al sud-est de Breda (21-I-79) (Altaba, *leg.*); voltants de Viladrau (12-IV-80) molt abundant; La Garriga (26-V-80), 1 ex.; Aiguafreda (26-V-80) observada; riera de Pertegàs a Sant Celoni (24-VII-82) observada; riera de Can Marlet a Riells del Montseny (9-IV-83) recollida damunt de murs 3 ex.; Tagamanent (10-IV-83) sense esmentar el nombre d'exemplars capturats (Altaba, *leg.*); Maribaus a Sant Celoni (23-IV-83) observada; font del Pont a Gualba (24-IV-83) observada; Sant Esteve de Palautordera (8-V-83), observada, Fogars de Montclús (16-V-83), 1 ex.; Samalús (29-V-83), també observada en aquesta última localitat.

DISCUSSIÓ

La fauna malacològica del massís del Montseny presenta una gran diversitat d'espècies procedents de diferents regions zoogeogràfiques.

De distribució geogràfica poc coneguda hem d'esmentar a *Vitrea narbonensis*, que segons GASULL (1981) sols es coneguda del sud de França, i nord-est d'Espanya, Pirineus d'Osca, Vall d'Aran, províncies de Lleida, Girona, Barcelona, Terol i Alacant, i també de Menorca.

Hem d'esmentar també l'espècie *Potamopyrgus jenkinsi*, la qual ha invaït el nord-oest d'Europa després de penetrar per Anglaterra on fou descoberta a l'any 1889.

La composició faunística del Massís del Montseny s'ha estudiat atenent a les dife-

Taula 1. Percentatges de les diferents espècies que viuen al Massís del Montseny en funció de les seves àrees de distribució geogràfica.

Percentages of the different species that inhabit the Massif of Montseny according to their zoogeographic origin.

Àrea de distribució geogràfica	Nº d'espècies	Percentatges
Europea	14	18,18%
Mediterrània	10	12,98%
Paleàrtica	8	10,38%
Pirenaica	7	9,09%
Catalana (endemismes)	7	9,09%
Holàrtica	5	6,49%
Circummediterrània	5	6,49%
Europea-Regió Mediterrània	4	5,19%
Europea Central	2	2,59%
Europea Central-Occidental	2	2,59%
Europea Central-Meridional	2	2,59%
Europea Occidental	2	2,59%
Atlàntica-Mediterrània	2	2,59%
Circumboreal	1	1,29%
Europea Septentrional	1	1,29%
Europea Septentrional-Central-Meridional	1	1,29%
Europea Oriental	1	1,29%
Europea Occidental-Regió Pirenaica	1	1,29%
Europea Meridional	1	1,29%
Llevant Espanyol	1	1,29%
De distribució poc coneguda	1	1,29%

rents regions zoogeogràfiques a les que pertanyen les diferents espècies de mol·luscs estudiades. L'observació de la taula 1, ens mostra que aquesta població esdevé, gairabé en la seva major part, d'Europa. Tot seguit tenim els mol·luscs d'origen Mediterrani, Paleàrtic, Pirenaic i els Endemismes Catalans, els quals constitueixen la fauna malacològica predominant al Massís del Montseny.

Encara que algunes espècies no han estat confirmades amb les que assenyalaren BOFILL et al. (1921), aquests percentatges poden variar probablement molt poc. Tan sols han deixat de confirmar-se les espècies terrestres *Vertigo pygmaea* i *V. antivertigo* per la fauna Europea, *Clausilia abietina* per a la fauna Pirenaica, i *Trochoidea trochoides* per la Circummediterrània. En qual als mol·luscs d'aigua dolça, tant sols deixen de confirmar-se per a la zona estudiada quatre elements Paleàrtics: *Galba palustris*, *Ano-*

donta cygnea, *Sphaerium corneum* i *S. (Musculium) lacustre*, i per l'Europa Mediterrània *Unio mancus*.

La causa d'aquestes diferències creiem s'ha de cercar en el temps transcorregut des de que BOFILL et al. (1921) exploraren la regió del Montseny, especialment pel que als mol·luscs d'aigua dolça es refereix, puix sabem per experiència que la seva distribució no és estable, i que tota una sèrie de factors poden en poc temps destruir els seus biotops i malbaratar la fauna que en ella viu.

AGRAÏMENTS

Agraïm la col·laboració dels nostres amics, senyors C.R. Altaba, Antoni Bachs, i Joan M.ª Viader, per haver tingut l'amabilitat de facilitar-nos una llista de les espècies recollides per ells, contribuint d'aquesta forma a un millor coneixement de la fauna malacològica del Massís del Montseny.

El nostre agraïment especial a la Sra. Roser Nos, Directora del Museu de Zoologia de Barcelona, per l'interès demostrat a fi que fos publicat aquest treball.

BIBLIOGRAFIA

- ALTENA, C.O., 1969. Notes sur les limaces. 14. Sur trois espèces de *Deroceras* de la Catalogne dont deux nouvelles. *Jour. Conch.*, 107(3): 101-103.
- ALTIMIRA, C., 1965. Notas malacológicas. (3) Datos sobre tres moluscos de la familia *Clausiliidae* en Cataluña y Aragón. *Misc. Zool.*, 2(1): 22. Barcelona.
- BECH, M., 1983. Actualització de la fauna malacològica terrestre i d'aigua dolça de Catalunya, i la seva posició sistemàtica. *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, 49 (Sec. Zool., 5): 19-30.
- BECH, M. & FERNÁNDEZ, G., 1980. 1. Monografía de la fauna malacológica terrestre y de agua dulce del "Pla de Manlleu" (provincia de Tarragona) (1ª parte). *Bol. R. Soc. Española Hist. Nat. (Biol.)*, 78: 275-288.
- BOFILL, A.; HAAS, F. & D'AGUILAR-AMAT, J.B., 1921. Estudi sobre la Malacología de les Valls Pirenaiques. VI. Conques del Besós, Ter, Fluvià, Muga i litorals intermitgós. *Treb. Mus. Cienc. Nat., Barcelona*.
- BOLÒS, O., 1983. *La vegetació del Montseny*. Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. Barcelona.
- GASULL, L., 1981. Fauna malacològica terrestre y de agua dulce de la provincia de Castellón de la Plana. *Boll. Hist. Nat. Balears*, 25: 55-102.
- HAAS, F., 1929. Fauna malacològica terrestre y de agua dulce de Cataluña. *Treb. Mus. Cienc. Nat. Barcelona*, 13: 1-491.